

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

15. bipartita 1. pars agit de messe futura in fine sæculi. 2. de messe hic significata, quæ est collectio Fidelium in Ecclesia[m] Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

voluntatem; prae quo relinquit & obliviscitur cibum omnem corporalem.

Docet nos Christus voluntatem Patris facere. Ioan. 6.

Docet ergo hic simul Filius Dei naturalis filios adoptionis, eundem cibum appetere, quem ipse; hoc est; voluntatem Patris facere & hoc pro cibo eligere, sicut ipse. Atque hic non erit inanis & & evanidus cibus, sed perennans, de quo dicebat Dominus: Operamini, non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam. Certe cum ipse sit exemplar & imago, ad quam formari debent electi, & ipse dicat se venisse non faciat voluntatem suam, sed Patris, dicatque hunc esse cibum quo lubenter vescitur; deest & in hoc nos ei conformes fieri, & ubique magno cum affectu & desiderio Patris voluntatem adimpleamus, in mandatis eius exequendis, & in omni opere bono, ita ut & ibi oblectemur, tanquam pascetes nos solido & electo cibo. Quapropter per Isaiam dicit se Ecclesiam suam novam nomine novo vocaturam. Explicans quoque quod sit hoc nomen, dicit esse istud: VOLUNTAS MEA IN EA. Hoc scilicet nomine vult vocandam, quia si inter illos qui infideles sunt, unusquisque propriae obsequitur voluntati, & carnis sequitur voluptatem: hi qui inter filios Dei censentur, propria abnegata voluntate, Patris voluntatem debent adimplere, & hoc eis cordi unice debet esse, facere voluntatem eius qui misit eos; ita ut quilibet anima fidelis hoc nomen honorificum promereatur: VOLUNTAS MEA IN EA. Hic est ergo cibus, quo reficietur & pascetur, simul pascens Dominum. Hic est cibus, quo confortabitur, conservabitur, & simul crescat in Domino. Hic est cibus, qui non reperitur apud inferos, ut dicit Sapiens: Operare iustitiam ante obitum tuum, quia non est apud inferos reperire cibum. Hic est cibus, qui perficietur in regno Dei, quando istud adimplebitur: Beatus qui manducabit panem in regno Dei. Et illud: Ego dispono vobis, sicut disposui mihi pater, ut edam & bibam super mensam meam in regno meo.

Isa. 62.

Eccl. 14.

Sap. 14.

Zuc. 22.

LECTIO XV. BIPARTITA.

Levate oculos, & videte regiones, quia albae sunt iam ad messem.

PARS I. Haec est tertia Domini propositio, a rebus corporalibus ad spiritualium rerum studium, & considerationem attendam animos elevans. Qui enim primo occasione aquae materialis Samaritanae mentem ad considerationem & gustum aquae sublimioris exegerat: quae secundo occasione cibi Apostolorum animos repentes ad excellentiorem cibum desiderandum exegerat: Nunc eisdem oblata occasione sermonis de Messis, excitat ad considerandam spiritualem messem, quae in propinquo erat, & ad impendendum laborem pro illa. Videntur discipuli cernentes virentia & pullulentia femina, dixisse: Post quatuor menses messis erit; ideoque Dominus hoc ipsorum argumentum assumpsit, ad eorum instructionem de messe animarum. Quapropter recte monet Rupertus, scribens in hoc cap. 4. Ioan. In hoc operae pretium est attendere miram dignationem divinae sapientiae, quae sic parvulis condescendit, ut non omitat qualemcumque rem occasio sibi obiecerit, quin per eius similitudinem exhibeat ejus prae oculis invisibilia mysteria Regni Dei. Quid enim omiserit, qui non regum nuptias, non piscatorum sagenas, non margaritas negotiatorum, nec veteres vires vinariorum, non sicut aut vineas, neque granum sinapis inter minuta praeterit olivam. Ita de singulis similitudines caelestium explicat; ut tanquam in notis & vulgaribus speculis solis imaginem videant, qui ejus splendorem egris oculis ferre non sustinent. Haec Rupertus.

Ceterum pro explicatione advertendum est, vox Messis non semper eodem modo accipi in Scripturis facris. Nam primo significat consummationem saeculi. Hujus messis messores sunt Christus & Angeli, qui collectum ex universo hujus mundi agro Dominicum triticum colligent in horreum regni caelorum. De hac quoque messe dicitur: Et vidi, ecce nubem candidam, & super nubem sedentem similem filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, & in manu sua falcem acutam. Et alius Angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam, & mete, quia venit hora ut metatur. Et misit, qui sedebat super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. Hic est Christus, Rex & Iudex, qui sedebit in iudicio in nube candida, quae significabit omnia in isto iudicio clara & manifestata fore cum candore & sinceritate, sine furore colore. Habet ipse falcem acutam, demesturus universum Orbem, eique finem imposturus. Describitur vero Angelus exiens de Templo caelesti, sive de loco Beatorum, deferens ad ipsum omnium Coelorum desiderium de consummatione saeculi, de punitione impiorum, & de gloria iustorum. Ideoque ei dicit: Mitte falcem, quoniam aruit messis terrae. Hoc est, matura est messis, sive completus est electorum numerus; cursusque mundi, & saeculorum revolutio. Potestas divini iudicii, inquit Sanctus Gregorius lib. 3. Moral. cap. 10. Falcis appellatione signatur, quia intra se omnia incidendo complectitur. In falce enim quicquid inciditur, quaeque versus se cadit, inru cadit. Et quia potestas superni iudicii nullatenus evitatur, intra ipsam quippe sumus, quolibet fugere conemur; velles, cum venturus Iudex ostenditur, falcem tenere perhibetur; quia cum potenter ad omnia obviat, incidenda circumdat. Haec ille.

Descri-

Ibid.

Describitur quoque alius Angelus habens fal-
cem acutam, quam misit in terram, & vindemia-
vit vineam terræ, & misit in lacum iræ Dei ma-
gnum. Itaque per messim & criticum demessum,
maxime intelligendi sunt electi, qui ubi demessi
sunt, congregantur in horreum. Per hanc autem
falce[m] borros vineæ demitentem, excidium im-
piorum designatur; ita ut hic Angelus cum sua fal-
ce Christo cooperetur, ejus nutu & jussu demerens
& excindens impios, qui per borros significantur,
quia calicem iræ Dei amplebunt, ab ea calcandi
extra civitatem, sive extra cœlum in torcular in-
feroi. Sic passim per vindemiationem punitio &
excidium in Scripturis indicatur. Sic lamentatur
Ierusalem: *Vindemia vit me, ut locus est Dominus,*
in die iræ furoris sui.

Thren. I.

Joel. 3.

Que dica-
tur V allis
concionis.

Isa. 10.

De eadem messe in consummatione sæculi fu-
tura, & de vindemiatione reproborum, mentio
fit apud Joëlem, qui cum dixisset: *Consurgant, &*
ascendant gentes in vallem Josaphat, quia ibi sedabo,
ut judicem omnes gentes in circuitu; mox subdit:
ad cooperatores suos Angelos Christus Iudex: *Mir-*
re falces, quoniam maturavit messis. Ac post-
modum dicit: *Venite, & descendite, quia plenum*
est torcular, exuberant torcularia, quia multipli-
cata est malitia eorum. Quasi dicat: O Angeli!
descendite, quia botris & uvis plena sunt torcu-
laria; hæc ergo premitte & calcate, hoc est, a-
eres de ipsis pomas sumite. Denique subjicitur:
Populi, populi in valle concisionis; quia juxta est dies
Domini in valle concisionis: Hoc est, populi plu-
rimi erunt in valle illa Josaphat, ubi exciden-
tur, concidentur, perdentur impii. Interim quod
hic vertit noster Interpres, *in valle concisionis,* ex
verbo Hebræo variam habet versionem & in-
terpretationem. Quidam enim vocant *Vallem*
triturationis & tribulationis, in qua tanquam per
ferra ferrantia & triturantia excutientur im-
pii post maturitatem, hoc est, post felicitatem
omnem & ætatem maturam in omni voluptate
& turpitudine decussam; quia maturitas, & æ-
tatis, & iniquitatis, jam exposcit non solum
messoris manum & falce[m]; sed & acerbam fer-
ramque tribulam, qua excutiantur ipsi, & om-
nis eorum felicitas, ut in tartaro velut hor-
reo suo recondantur. Alii vertunt, *in valle se-*
parationis, in qua scilicet palea à vero critico, hoc
dique ab agnis æternum separantur. Nonnulli
etiam vertunt & interpretantur, *in valle decur-*
rationis & abbreviationis, secundum illud: *Con-*
summationem & abbreviationem Dominus Deus
exercituum faciet in medio omnis terre. Quæ qui-
dem interpretatione voluit significari, in multitu-
dine magna gentium, relictis impiis, brevem
fore numerum electorum, sicut relictis paleis &
adulterinis granis, pauca critici pura remanent
grana.

De hac porro messe, etiam si Dominus hic pro-
prie loqui non censetur: attamen recte etiam de
illa dixerimus: *Levate oculos vestros & videte*
regiones, quia albe sunt jam ad messem. Attendite
falce[m] jam incumbentem messi, ut illam excin-
dat. Hoc est, Considerate mortem & judicium
mox appropinquare, quacunque sitis ætate, o
morti & judicium
peccatores! Sic enim fenes estis, jam albicatis
jam maturi estis; ipsi capilli cani vos debent mo-
nere falcis vertici appropinquantis ad demeren-
dum, quia ætas & iniquitas arefcens & invetera-
ta eam advocat. Si juvenes estis & impii, critis
tanquam botri vineæ succo & sanguine pleni,
quos vindemiare vult Dominus etiam in virore
suo, ut in lacum iræ suæ mitat perenniter cal-
candos. O quot populi, quot gentes, quot turbe
celeriter demeruntur, & in horreum inferoi
congregantur, vel in lacum furoris Domini! At-
tendite ergo id, & levate oculos vestros, cave-
te ne in hanc falce[m] incidatis: providete ne il-
la vos incidat, vel granum lolium que in seclis, vel
ut borros vineæ, à quibus per conculationem om-
nis humor pristinae felicitatis infelicitate[m] ex-
primendus.

illa dixerimus: *Levate oculos vestros & videte*
regiones, quia albe sunt jam ad messem. Attendite
falce[m] jam incumbentem messi, ut illam excin-
dat. Hoc est, Considerate mortem & judicium
mox appropinquare, quacunque sitis ætate, o
morti & judicium
peccatores! Sic enim fenes estis, jam albicatis
jam maturi estis; ipsi capilli cani vos debent mo-
nere falcis vertici appropinquantis ad demeren-
dum, quia ætas & iniquitas arefcens & invetera-
ta eam advocat. Si juvenes estis & impii, critis
tanquam botri vineæ succo & sanguine pleni,
quos vindemiare vult Dominus etiam in virore
suo, ut in lacum iræ suæ mitat perenniter cal-
candos. O quot populi, quot gentes, quot turbe
celeriter demeruntur, & in horreum inferoi
congregantur, vel in lacum furoris Domini! At-
tendite ergo id, & levate oculos vestros, cave-
te ne in hanc falce[m] incidatis: providete ne il-
la vos incidat, vel granum lolium que in seclis, vel
ut borros vineæ, à quibus per conculationem om-
nis humor pristinae felicitatis infelicitate[m] ex-
primendus.

Secundo: Messis in Scriptura significat collecti-
onem Fidelium in Ecclesiam Dei. Recte enim
congregatio Ecclesiæ sub segetem & messis typo
exprimitur. Expende singula.

1. Hujus messis Semen est Verbum Dei, quod si-
dem præcedere solet, & in terra bona satum ger-
minare.
 2. Segetes sunt Fideles, qui auditio verbo Dei
sensim in herbam crescunt, adolefcunt in spicam,
maturescunt in frugem.
 3. Agricola summus, est Pater, satores, ut hic
insinuatur, fructe ab initio Patriarchæ & Pro-
pheta.
 4. Mesores sunt Christus & Apostoli, ac Verbi
Divini Ministri, qui successerunt Prophetis & A-
postolis.
 5. Falx mesoria, Evangelica prædicatio est, quæ
promptos ad audiendum populos, quasi segetes
maturas crescat, ut in arcam & horreum congre-
get.
 6. Vehiculum est Christi gratia, quæ in Fideli
operatur velle & perficere.
 7. Area est Ecclesia, in qua non deest flagellum,
tritura, ventilabrum, tribulationes scilicet & virtu-
tis exercitia, ac divinum judicium discernens bo-
nos à malis.
 8. Horreum est Ecclesia cœlestis, ubi est
gloria & felicitas, & ubi grana electa recondun-
tur.
- In hac significatione accipitur Messis, ubi dicit
Dominus discipulis suis: *Messis quidem multa, ope-*
rarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut
mittat operarios in messem suam. Pauci sunt opera-
rii, multi operis porius incerturbatores inter eos
qui operarii esse debeant, inquit S. Gregorius.
Multi sunt vulpes Sampsonis, in cauda ignem
geren-

gerentes, potius incendunt messem, quam colligant. Hi sunt qui ad messem Ecclesie accedunt cum igne concupiscentie, ambitionis, avaritie. Pauci operarii inconfusibiles, veste trahentes verbum veritatis, ut loquitur Apostolus. Pauci operarii re & opere, qui effectu ostendant, quod verbo promittunt, vel ore docent. Pauci operarii vere missi à Domino messis, quia multi se intrudunt in ministerium Christi & Ecclesie non vocati; nec veniunt intentione frugis, quam sibi Dominus messis vult colligi, sed intentione fructus temporalis in proprium commodum & honorem colligendi. Circumcidunt se multi, ut Sichymita; ut cum filiis Iacob participent de eorum divitiis, & gregum fecunditate. Vade dicere videntur patentes multorum adolescentium eos ministerio Ecclesie offerentes, ut circumcidantur eis crines in clero: si circumcidantur masculos nostros, ritum gentis imitantes: & substantia eorum & cuncta que possident nostra erunt. Hic ergo non sunt operarii missi, sed irrepunt, vel irrumpunt: adeo grandis nunc est numerus operatorum, sed operatorum non operarium, sive operatorum inutilium Domino sibi solum utilium: quorum aliqui ita defides sunt, ut nec refides sint ad opus aut messem, sed cancellatis manibus alios suo loco mittunt, & marsupium suum implent.

2. Tim. 2.

Gen. 24.

De hac igitur messe, quam debent in horreum congregare validi messores & operarii fructuosi, ad fidem scilicet, & pietatem animas adducendo, hic fit mentio, dum Iesus dicit Apostolis: Ecce dico vobis, levate oculos vestros, & videte regiones, quia alba sunt iam ad messem. Hoc dicit occasione Samaritanorum, qui mox erant confluxuri ad ipsum magna cum promptitudine, ad audiendum plenius ex ipsius ore fidei verbum, quod ex ore Samaritanarum mulieris iam audierant, & illi fidem exhibuerant. Sicut presentia Solis fervide calefacientis albicare facit messem, eique inducit maturitatem: sic ipsi Samaritani ad lucidam & fervidam Solis gratie presentiam concurrunt & civitate sua, ut reddantur messis instar maturæ, invalescente eorum fervore.

Nomen Regio, quid hic denotet

Neque tamen sub nomine regionum solos Samaritanos vult intelligi, sed etiam omnes gentes, & nationes: ita ut oper discipulos mentis oculos elevare, & advertere, quod multæ nationes infideles paratæ sint ad recipiendam Evangelicam doctrinam & Fidei veritatem. Sciebat enim Dominus gentium promptitudinem secundum divinam prædestinationem: ad quas quidem gentes Apostoli ordinati erant, ut quod inchoarant Prophetæ, variis generibus veritatem nunciantes, ipsi perficerent & consummarent. Ideo dicit eis: Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, & vos in eorum labores introfistis. Laboraverunt scilicet ante Apostolos Prophetæ, adventum Filii Dei, & fidem ejus defeminantes Apostolice in labores eorum introierunt, cum prius

Vitis floriger.

quodammodo instructos à Prophetis ad fidei maturitatem perduxerunt prædicationis suæ fervore & luce; ac deinde in Ecclesiam eos congregaverunt, tamquam messem in horreum Domini. Vnde de illis scriptum est: Letabuntur coram te sicut Isai. 9. qui letantur in messe. Atque in fine sæculi perferetur hæc lætitia, dum ipsi manipulos suos, & messem Domino repræsentabunt coram Angelis Dei, ac coram hominibus totius Orbis, omniumque sæculorum. Tunc enim teste S. Gregor. hom. 17. in Evang. Petrus trahens post se Iudæam conversam apparet. Ibi Andreas Achaïam, Iohannes Asiam, Thomas Indiam in conspectu Iudicis ducet. Ibi Paulus conversum; ut ita dixerim, ducet secum mundum. Quid nos miseri diavoli sumus, qui ad Dominum vacui redimus. Ita S. Gregorius conformiter Apostolo dicendi: que est spes nostra & corona gloriæ! Nonne vos ante Dominum IESUM Christum in adventu eius? Neque solum lætabuntur tunc Apostoli, neque soli mercedem recipient, fructumque ex messe, sed & Prophetæ, qui præseminarunt: Et qui seminavit, simul gaudeat, & qui metit, inquit hic Dominus. In illa ergo celebritate Apostolorum simul triumphabunt, & celestium sanctorum decantabunt & Prophetæ; quia suo labore iam inchoata & seminata sunt quæ collegerunt Apostoli, & quæ tunc Domino offerunt.

1. Thess. 2.

Itaque Messor est Christus in messe de qua agimus: Messores sunt & Apostoli, quibus dicitur: Ego vos misi metere. Sed Christus principalis est Messor, hi cooperatores. Sicut olim manipuli fratrum visi sunt adorare in agro manipulum Ioseph, qui debebat Fratribus suis principari; Sic manipuli Apostolorum adorare censentur manipulum Christi, Fratris quidem eorum, sed & Principis ac Domini; unde & huic lubenter omnem fructum referunt quem, ab eo missi, & ejus benedictione firmati, collegerunt.

Messores sunt & Apostolici Viri, quibus quoque dicitur: Levate oculos vestros, & videte regiones, quia alba sunt iam ad messem. Et illud: Ego misi vos metere. Hi ergo post Apostolos in varias abeunt regiones infideles, & in Ecclesie horreum gratie divinæ vehiculo copiosam inserunt messem. Sic suo tempore S. Iohannes Baptistanus zelo divino impulsus, pergens ad infideles, myriades animarum adduxit. Sic S. Xaverius Apostolica falce instructus portexit in Indiam, Iaponiam, Sinas, & ibi copiosissimam messem invenit, etiam inter petras & saxa, inter montes & maria, & inaccessibleia loca. Quæ quidem messis non nisi operarios expectabat, sive operis Divini Vicarios; qui deinde subsecuti sunt magno numero, magnoque fructu sese impederunt: ita ut in illis locis primitivus fervor Christianorum recalescat, ardorque divini Solis efficacissimus cernatur, mox fetes novas ad maturitatem perducens. Hinc se non solum Falci Apostolicæ offerunt, Verbo Dei avidissime inhiantes, ut Ecclesie militanti aggregentur.

iii

gentur;

gentur, sed etiam offerunt se passim martyrio, ut demerantur, & in horreum Ecclesie triumphantis transferantur.

LECTIO XVI.

De messe bonorum Operum omnes concernente.

In sacris literis mentio de messe, quae concernit non solum Apostolos, aut eos qui Apostoli Ordinis sunt, sed etiam omnes plane Fideles. De hac ab Apostolo scriptum est: *Quae semina veritatis homo, haec & metet.* Quidam seminant in carne, & metunt corruptionem. Hi sunt qui carnali vita se addicunt, nihil nisi carnem curantes, comedendo, bibendo, & carnis voluptatibus indulgendo. Certè isti non metunt nisi corruptionem, quia messis eorum erit mors praesens & futura, veribus dabitur corpus per corruptionem, anima esca est futura Daemonibus. Alii seminant in spiritu, & metunt incorruptionem, vitamque aeternam, quia spiritualia curant, & operibus bonis incumbunt. Dicit autem Sapiens: *Bonorum laborum gloriosus est fructus.* Nempe bona opera multiplicem fructum ferunt.

Galat. 6.

Sap. 3.

Fructus bonorum operum varii.

Matth. 7.

Joan. 10.

2. Pet. 1.

Apost. 22.

2. Cor. 9.

Matth. 5.

2. Cor. 9.

1. Ostendunt fidem vivam. *A fructibus eorum cognoscetis eos,* ait Dominus. Et ipse de se ait: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere.*

2. Faciunt electionem nostram certiore. Sic enim asserit S. Petrus: *Frateres, satagite ut per bona opera certam electionem vestram faciatis & vocationem: haec enim facientes, non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in regnum aeternum Domini nostri, & Salvatoris IESU Christi.*

3. Augent gratiam, & per illa fit, ut Sanctus sanctificetur adhuc, & iustus iustificetur adhuc, quia dum homines inveniuntur in omni opere bono fructificantes, auget Deus incrementa frugum iustitiae eorum.

4. Fiduciam gignunt bonae conscientiae, maxime in fine vitae. Ideo dicebat S. Cyprian. ser. de operibus & elemosyna: *Praeclara & divina res est salutaris operatio, solatium grande credentium, securitatem nostram praesidium, munimentum spei, tutela fidei, medela peccati.* Hoc multi Sancti in fine vitae ostenderunt luculentè. Ipsi etenim bonis operibus consilii messem securam expectabant, & lætabantur, sicut qui lætantur in messe.

5. Denique, his glorificamus Deum & Patrem, ipsomet Christo movente: *Videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est.* Hac ergo est messis copiosa, quae ex semine bonorum operum omnibus fidelibus est communis.

De hac messe rursus loquebatur Apostolus: *Frateres, qui parci seminat, parci & metet. Qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Cor nostrum in ista celluris est, nos sumus agri-*

cultores, bonae cogitationes & bona opera sunt benedictionis semina, quae exurgunt in messem gloriae. Sol nobis necessarius est, & pluviosusque celestis, ut tandem semen istud bonorum operum maturifcat in fructum qui permaneat in aeternum. Et sicut multo opus est labore in agricultura ad arandum, serendum, extirpandum, rigandum, fodiendum, stercoreandum, occidendum, tandemque metendum. Sic & in vita spirituali multiplici opus est labore ad excolendum animum: e-

get enim & ipse fatio, irrigatione, fossione, extirpatione, impinguatione; ut tandem messem suam producat cum exultatione. Hinc ad laborem saepe nos excitat Scriptura arationis, extirpationis, fationis diligentis & continuae, ut nostra tandem mellis perducatur ad perfectionem, nec sit inanis expectatio & spes nostra: *Mane semina mentium, & vespere ne cesset manus tua; ne scis enim an hoc vel illud magis orietur,* inquit Sapiens. Monet seilicet, ut dum tempus habemus, strenui simus & infatigabiles, arguens illos desides, qui ubi modicum quid fecerunt, quasi officio praerelati sunt, otio sese dedunt; quasi non debeat homo exire ad opus & operationem suam usque ad vespeream.

Vult ergo ut à mane seminemus usque ad occasum Solis, scilicet ab adolescentia usque ad senectam & morem, nec carni & cuti curandae vacemus, otioque indulgeamus, etiam in extrema aetate. Potest etiam per vespeream intelligi tempus adversitatis, sicut per mane lucidum tempus prosperitatis. Dum autem addit, nos scire quid magis orietur, significat nos incertos esse de operibus nostris, quae placeant Deo, & quae non: & ideo secundum omnem occasionem debere nos operari, quia si priora non placeant, fors posteriora placere poterunt.

Horatur etiam Scriptura sacra, ut non seminemus in agro inculco aut spinoso, nisi prius incultus & spinosus extirpetur, ne labor sit inanis. Huc facit illud: *Innovate vobis novale, & nolite serere super spinas.* Huc quoque spectat illud Psalmista: *Meditabar nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum.* Vbi alia lectio est S. Hieronymo habet: *Fodiebam, sarcebam animum meum.* Nempe sarculo contritionis & penitentiae, diligentiisque examine, ad laborabat Propheta, ut in agro cordis sui nihil spinosum remaneret, quod bonum semen & fructum posset impedire, & suffocare. Quod ipsum unumquemque secum facere docet. Qui extirpat per penitentiam peccata, merit postea in hac vita gratiam & consolationem, immò & omnes fructus Spiritus, quos enumerat Apostolus, & postea merit fructum vitae aeternae. Huc denique pertinet illud: *Seminate vobis in iustitia, & meritis in ore misericordiae, innovate vobis novale.* Quasi dicat: *Seminate vobis, id est in bonum vestrum, non amplius semina impietatis, & quibus tristis suppliciorum messem colligatis: sed semina iustitiae.*